

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з дисципліни
«БАНКІВСЬКА СПРАВА»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
усіх форм навчання

Черкаси 2020

УДК 336.711
М 54

*Затверджено Вченою радою факультету
гуманітарних технологій,
протокол № 6 від 06.02.2020 р.,
згідно з рішенням кафедри соціального забезпечення,
протокол № 1 від 28.08.2019 р.*

Упорядник **Журба І.О.**, к.е.н., завідувач кафедри соціального забезпечення
Рецензент **Манн Р.В.**, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва

М 54   Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Банківська справа» для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення усіх форм навчання [Електронний ресурс] / [упоряд. : Журба І.О.]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2020. – 34 с. – Назва з титульного екрана.

У виданні містяться рекомендації щодо виконання практичних робіт з дисципліни «Банківська справа». Наведено завдання до виконання практичних робіт та самостійного вивчення дисципліни, вимоги щодо їх виконання, тематику наукових рефератів, доповідей, питання до підсумкового контролю та список рекомендованої літератури та інформаційних джерел.

Для студентів спеціальності 232 Соціальне забезпечення усіх форм навчання.

УДК 336.711

Навчальне електронне видання
локального використання
Друкований примірник

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з дисципліни
«Банківська справа»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
усіх форм навчання

Упорядник
Журба Інна Олександрівна

В авторській редакції

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ.....	8
4. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	10
5. ТИПОВІ ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	11
6. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ.....	25
7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ.....	26
8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ.....	28
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	31

ВСТУП

Предмет вивчення навчальної дисципліни - організація функціонального та методичного забезпечення функціонування банківських установ та їхньої взаємодії із суб'єктами господарювання.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета та завдання вивчення дисципліни – оволодіння студентами професійними знаннями у галузі комерційної діяльності банків та вивчення правил організації банківської справи, ознайомлення студентів спеціальності «Соціальне забезпечення» з організацією інклюзивного простору банку, ознайомлення з особливостями надання банківських послуг особам з інвалідністю.

Компетенції, що формуються після опанування дисципліни:

Результати навчання (відповідно до Освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» (бакалаврський рівень вищої освіти)).

Змістом компетенцій вивчення дисципліни є отримання студентами теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для розуміння сутності надання банківських послуг, та створення і функціонування інклюзивних відділень банку.

ПРН 5. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій;

ПРН 7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення

ПРН18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги

ПРН 19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців

ПРН 20 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Студенти мають:

ЗНАТИ:

- положення законів та підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють банківську діяльність;
- основні характерні риси сучасної банківської системи України, цілі, функції та принципи функціонування її окремих ланок;
- економічний зміст та механізми здійснення базових банківських операцій та надання банківських послуг;
- стан, проблеми та перспективи розвитку банківської системи України.

ВМІТИ:

- приймати самостійні рішення у сфері організації банківських операцій;
- складати основні документи, якими оформлюються традиційні операції банку;
- вирішувати прикладні задачі пов'язані із основними банківськими

операціям:

- нарахуванням відсотків за різними моделями, основи управління банківськими ризиками в процесі здійснення банківських операцій (оцінка кредитоспроможності, формування обов'язкових та спеціальних резервів, розрахунок економічних нормативів), оцінка інвестиційної привабливості цінних паперів, здійснювати аналіз та оцінку діяльності банку;
- визначити розмір наявних банківських ресурсів та потребу в них;
- оцінити кредитоспроможність позичальників банківської установи;
- оформляти банківські документи;
- надавати оцінку про стан ліквідності та платоспроможності банку і т.д.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/ 3 кредити ECTS.

1.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Створення та організація діяльності комерційного банку.

Передумови становлення і розвитку банківської справи. Характеристика банку як специфічної комерційної установи. Сутність банківської діяльності. Банк як важливий елемент банківської системи, організація банківських систем. Центральний банк. Класифікація банківських інститутів. Принципи організації роботи банку.

Тема 2. Види банківських операцій.

Зміст і класифікація пасивних операцій. Сутність активних операцій. Реалізація функцій банку. Порядок заснування банківської установи. Документальне оформлення реєстрації. Документи та вимоги для отримання банківської ліцензії. Перелік ліцензованих операцій. Типова організаційна структура комерційного банку. Структура апарату управління, структура, задачі основних функціональних підрозділів банку. Визначення філії, представництва, територіальне відокремленого безбалансового відділення, принципи їх функціонування.

Тема 3. Формування ресурсів комерційного банку.

Сутність, склад і характеристика ресурсів банку. Власний капітал: функції та структура. Регулятивний капітал. Структура основного і додаткового капіталу. Порядок формування статутного фонду. Резервний та спеціальні фонди банку. Залучені кошти. Депозити, їх класифікація, характерні особливості. Форми мобілізації ресурсів. Процентна політика банку та способи нарахування процентів. Фактори процентної ставки. Джерела запозиченого капіталу. Емісія та продаж облігацій. Міжбанківські кредити: терміни та порядок використання. Кредити Національного банку України: види, вимоги, порядок здійснення. Макроекономічні умови формування запозичених коштів банку.

Тема 4. Розрахунково-касові операції банку.

Принципи організації платіжної системи, готівкових та безготівкових розрахунків. Способи, види та форми безготівкових розрахунків. Правила їх проведення. Документообіг. Відкриття рахунків у банку. Поточні рахунки: документація для відкриття та умови, перелік операцій. Бюджетні рахунки. Депозитні рахунки в національній валюті: порядок відкриття та використання. Особливість відкриття рахунків у іноземній валюті. Обслуговування і закриття рахунків. Порядок розрахунків за товарними і нетоварними операціями. Класифікація платіжних інструментів. Розрахункові документи та їх реквізити. Форми безготівкових розрахунків: платіжне доручення, чек, акредитив, вимога-доручення, відкритий рахунок, інкасове доручення, розрахунки по сальдо взаємної заборгованості.

Тема 5. Міжбанківські розрахунки та їх забезпечення.

Принципи і структура СЕП. Функції РРП та ЦРП. Кореспондентські відносини між банками. Платіжні картки, призначення та види. Вигоди їх застосування. Зміст касових операцій, механізм регулювання. Касові документи. Прогнозування та облік касових оборотів. Регулювання касових оборотів в установах банків. Види кас. Порядок приймання і видачі банком готівки.

Тема 6. Нетрадиційні банківські операції та послуги.

Причини виникнення нетрадиційних банківських операцій та послуг. Ознаки банківських послуг, їх види: Договори для їхнього оформлення. Лізинг: об'єкти і суб'єкти лізингу. Операційний та фінансовий лізинг: ознаки. Організація лізингового процесу. Відмінності гарантії від поруки, її сутність. Договір доручення та договір комісії: зміст, спільне та відмінне. Зміст консультаційних та інформаційних послуг. Трастові послуги: сутність, суб'єкти та види. Послуги на користь фізичних і юридичних осіб. Поняття факторингу і форфейтингу. Регулювання, зміст і послідовність здійснення операцій. Операції з банківськими металами. Види опціонів.

Тема 7. Новітні банківські операції та послуги

Торговий еквайринг, факторинг, послуги центрів самообслуговування, дистанційне самообслуговування, кеш-менеджмент, форфейтинг, гарантії та поручительства та перспективи їх використання в роботі комерційних банків. Необанки. Фін-тех.

Тема 8. Банківські продукти і послуги для фізичних осіб

Обслуговування поточних банківських рахунків у гривнях та валюті. Термінові вклади у гривнях та валюті. Робота з рахунком через систему телебанкінгу. Швидкі перекази грошових коштів фізичних осіб. Проведення валютнообмінних операцій. Обслуговування пластикових карток VISA, Eurocard/

MasterCard. Операції з дорожніми чеками American Express, Thomas Cook. Видача коштів (чеків) з оформленням дозволу на вивезення. Прийом коштів фізичних осіб під іменні депозитні сертифікати банку. Операції з пластиковими картками міжнародних платіжних систем VISA, Eurocard/MasterCard, American Express, Thomas Cook. Кредитування для купівлі автомобіля, житла, цінних предметів. Отримання виписки про стан рахунку на мобільний телефон. Оплата комунальних платежів. Робота з рахунками за допомогою системи Інтернет-бан-кінгу.

Тема 9. Доступ людей з інвалідністю до банківських послуг

Ощадбанк – лідер інклюзивного банківництва. Особливості надання банківських послуг особам з захворюваннями опорно-рухового апарату. Особливості надання банківських послуг нечуючим. Особливості надання банківських послуг незрячим. Дизайн інклюзивного відділення банку. Мобільні відділення Ощадбанку.

Тема 10. Участь банків у благодійних проектах

Банки на Українській біржі благодійності. Благодійні проекти комерційних банків. Донорство на благодійних біржах. Благодійність он-лайн. Банк добрих справ. Благодійні проекти світових банків

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Створення та організація діяльності комерційного банку	12	2	2	8	12	1		11
Тема 2. Види банківських операцій.	12	2	2	8	12		1	
Тема 3 Формування ресурсів комерційного банку.	12	2	2	8	12	1		17
Тема 4. Розрахунково-касові операції банку.	12	2	2	8	12		1	17
Тема 5. Міжбанківські розрахунки та їх забезпечення.	12	2	2	8				12
Тема 6. Нетрадиційні банківські операції та послуги.	12	2	2	8	12		1	11
Тема 7. Новітні банківські операції та послуги	12	2	2	8	12		1	11
Тема 8. Банківські продукти і послуги для фізичних осіб	12	2	2	8	12			12
Тема 9. Доступ людей з інвалідністю до банківських послуг	12	2	2	8	12	1		11
Тема 10. Участь банків у благодійних проектах	12	2	2	8	12	1		11
Всього	120	20	20	80	120	2	4	112

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Тема 1	Створення та організація діяльності комерційного банку	2
Тема 2.	Види банківських операцій.	2
Тема 3	Формування ресурсів комерційного банку.	2
Тема 4.	Розрахунково-касові операції банку.	2
Тема 5.	Міжбанківські розрахунки та їх забезпечення.	2
Тема 6.	Нетрадиційні банківські операції та послуги.	2
Тема 7.	Новітні банківські операції та послуги	2
Тема 8.	Банківські продукти і послуги для фізичних осіб	2
Тема 9.	Доступ людей з інвалідністю до банківських послуг	2
Тема 10.	Участь банків у благодійних проєктах	2
Всього		20

Години	Тема	Результати навчання	Завдання
2	Створення та організація діяльності комерційного банку	Ознайомитися з передумовами становлення і розвитку банківської справи. Дослідити характеристика банку як специфічної комерційної установи. Уявити сутність банківської діяльності. Ознайомитися як класифікуються банківські інститути. Вивчити принципи організації роботи банку.	Тести, питання
2	Види банківських операцій	Зрозуміти економічну сутність та поняття банківської системи; проаналізувати нормативно-правову базу діяльності банківських установ; з'ясувати функції банківської системи як структури та охарактеризувати типи банківської системи; опанувати особливості функціонування банківської системи в ринкових умовах господарювання	Тести, питання, кейси
2	Формування ресурсів комерційного банку.	Опанувати теоретичні засади банківських ризиків та особливості процесу управління ними; ознайомитись із організацією та функціонуванням системи ризик-менеджменту в банку; з'ясувати економічну сутність фінансової стійкості банків, фактори впливу на неї, способи її забезпечення; навчитись здійснювати оцінку ресурсної бази банку з позицій ліквідності, платоспроможності та економічної стійкості банківської установи. Проаналізувати особливості формування рейтингів банківських установ з точки зору фінансової стійкості на ринку фінансових послуг; навчитись визначати місце банку серед інших банків, проводити SWOT-аналіз банку, оцінювати «слабкі» та «сильні» сторони, можливості та загрози кредитної установи;	Тести, питання, кейси

		приймати рішення стосовно співпраці з тією чи іншою банківською установою; вивчити системи моніторингу фінансового стану банків у світовій практиці	
2	Розрахунково-касові операції банку.	Визначення справжності та платіжності банкнот (монет); повне та своєчасне оприбуткування та видачу готівки клієнтам та відповідне відображення касових операцій у бухгалтерському обліку; забезпечення схоронності готівки та ін. цінностей; виконання банком нормативно-законодавчих вимог щодо проведення, обліку касових операцій та вимог щодо фінансового моніторингу; належне документальне оформлення касових операцій; належне виконання операцій з підкріплення готівкою та задоволення потреб клієнтів; раціональне використання готівки; - щодо безготівкових операцій: сприяння скороченню використання готівки; дотримання нормативно-правових вимог щодо відкриття та закриття рахунків (в тому числі фінансового моніторингу), здійснення операцій; дотримання принципів бухгалтерського контролю; забезпечення достовірності та повноти звітності та інформації, яка передається керівництву банку; управління ризиками.	Тести, питання, кейси
2	Міжбанківські розрахунки та їх забезпечення.	Опрацювати механізм кореспондентських відносини. Вивчити класифікацію платіжних карток їх призначення та види. Обґрунтувати вигоди застосування пластикових карток. Дослідити зміст касових операцій, механізм регулювання..	Тести, питання, кейси
2	Нетрадиційні банківські операції та послуги.	Ознайомитися з принципами та умовами банківського кредитування, набути вміння оцінювати кредитоспроможність позичальника, пізнати форми забезпечення банківських кредитів; з'ясувати механізм надання і погашення кредитів. Встановити переваги та недоліки використання мереж Інтернет у банківській діяльності, перспективи надання послуг банків через мережу Інтернет в Україні; охарактеризувати різновиди мобільного зв'язку, визначити переваги та недоліки; вивчити особливості Private-banking в банківській сфері та перспективи його розвитку	Тести, питання, кейси
2	Новітні банківські операції та послуги	Ознайомитися з принципами та умовами банківського кредитування, набути вміння оцінювати кредитоспроможність позичальника, пізнати форми забезпечення	Тести, питання, кейси

		банківських кредитів; з'ясувати механізм надання і погашення кредитів. Встановити переваги та недоліки використання мереж Інтернет у банківській діяльності, перспективи надання послуг банків через мережу Інтернет в Україні; охарактеризувати різновиди мобільного зв'язку, визначити переваги та недоліки; вивчити особливості Private-banking в банківській сфері та перспективи його розвитку	
2	Банківські продукти і послуги для фізичних осіб	З'ясувати ознаки класифікації банківських кредитів, депозитів, операцій з платіжними картками. Ознайомитися з правилами і вимогами банківського кредитування фізичних осіб (споживчі кредити, кредити для малих підприємств, кредитування стартапів. Набути вміння оцінювати кредитспроможність позичальника. Вивчити види та форми банківських кредитів.	Тести, питання, кейси
2	Доступ людей з інвалідністю до банківських послуг	Ознайомитися з особливостями надання банківських послуг особам з захворюваннями опорно-рухового апарату; нечуючим; слабкозорим та незрячим Порівняти дизайн інклюзивного відділення банку та звичайного відділення. Вивчити роботу мобільних відділень Ощадбанку.	Тести, питання, кейси
2	Участь банків у благодійних проектах	Ознайомитися з представленими Банками на Українській біржі благодійності. Вивчити та проаналізувати практики благодійних проектів комерційних банків. Донорство на благодійних біржах. Визначити переваги та недоліки благодійності он-лайн. Банк добрих справ – як працює цей механізм. Благодійні проекти світових банків – вивчити досвід	Тести, питання, кейси

4. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Тема 1	Створення та організація діяльності комерційного банку	8
Тема 2.	Види банківських операції.	8
Тема 3	Формування ресурсів комерційного банку.	8
Тема 4.	Розрахунково-касові операції банку.	8
Тема 5.	Міжбанківські розрахунки та їх забезпечення.	8
Тема 6.	Нетрадиційні банківські операції та послуги.	8
Тема 7.	Новітні банківські операції та послуги	8
Тема 8.	Банківські продукти і послуги для фізичних осіб	8
Тема 9.	Доступ людей з інвалідністю до банківських послуг	8
Тема 10.	Участь банків у благодійних проектах	8

5. ТИПОВІ ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Виберіть правильне визначення терміну “активні банківські операції”:

А) комплекс упорядкованих дій банку, пов'язаних з обслуговуванням клієнтів, у процесі яких створюється додана вартість працівниками банку без додаткового відчуження накопиченої вартості і без посилення ризику втрати активів;

Б) комплекс упорядкованих дій банку, пов'язаних з використанням його ресурсів, які передбачають певний ризик втрати накопиченої і доданої вартості;

В) комплекс упорядкованих дій банку, пов'язаних зі створенням доданої вартості працівниками банку без додаткового відчуження та використання накопиченої вартості, які передбачають приховані ризики;

Г) комплекс упорядкованих дій банку, пов'язаних із залученням та використанням ресурсів банку, які передбачають певний ризик втрати накопиченої вартості.

2. Збори акціонерів банку є:

А) найвищим органом банку;

Б) виконавчим органом банку;

В) органом, який здійснює загальне управління діяльністю банку;

Г) контролюючим органом банку.

3. Вкладниками комерційних банків можуть бути:

А) тільки громадяни України

Б) громадяни України та іноземні громадяни;

В) громадяни України і особи без громадянства;

Г) громадяни України, іноземні громадяни і особи без громадянства.

4. Мінімальний розмір статутного капіталу на момент реєстрації регіонального банку повинен становити:

А) 1 млн євро;

Б) 3 млн євро;

В) 5 млн євро;

Г) 10 млн євро.

5. Філія банку — це:

А) банківська установа, яка не є юридичною особою, діє на підставі окремого положення, від імені головного банку і здійснює банківські операції на підставі дозволу, наданого банком, у межах отриманих банком банківської ліцензії та письмового дозволу; операції філії банку мають відображатися на окремому балансі;

Б) установа банку, яка не є юридичною особою, діє на підставі окремого положення, від імені головного банку і ним фінансується, не має права

здійснювати банківські операції;

В) банківська установа, яка є юридичною особою, діє на підставі окремого положення, від імені головного банку; операції філії банку мають відображатися в балансі банку;

Г) установа банку, що створюється на балансі головного банку в межах однієї області й має право здійснювати банківські операції тільки за дозволом, наданим головним банком.

6. Банки мають право здійснювати операції з валютними цінностями за умови отримання:

А) письмового дозволу;

Б) банківської ліцензії без отримання письмового дозволу;

В) банківської ліцензії та за умови отримання письмового дозволу;

Г) банківської ліцензії та за умови отримання письмового дозволу і виконання особливих умов.

7. Виберіть правильне визначення терміна “пасивні операції”:

А) залучення коштів від юридичних і фізичних осіб з метою отримання прибутку й забезпечення ліквідності;

Б) операції, внаслідок яких формуються власні банківських ресурсів;

В) операції, внаслідок яких здійснюється формування банківські ресурси;

Г) операції з розміщення мобілізованих банком ресурсів.

8. Державним вважається банк:

А) не менше 51 % статутного капіталу якого належить державі;

Б) не менше 75 % статутного капіталу якого належить державі;

В) не менше 80 % статутного капіталу якого належить державі;

Г) 100 % статутного капіталу якого належить державі.

9. Територіальне управління Національного банку за місцезнаходженням банку готує висновок у такий строк з дати отримання від банку повного пакета документів:

А) 3 дні;

Б) тиждень;

В) місяць;

Г) 3 місяці.

10. Виберіть правильне визначення терміну “банківські ресурси”:

А) сукупність грошових коштів, внесених акціонерами і засновниками банку;

Б) сукупність грошових коштів, що перебувають у розпорядженні банку і використовуються ним для здійснення активних та інших операцій;

В) сукупність грошових коштів, залучених банком для здійснення активних операцій;

Г) сукупність коштів на балансі банку.

11. Власний капітал банку — це грошові кошти, внесені:

- А) клієнтами банку на умовах строковості, платності;
- Б) засновниками банку;
- В) акціонерами банку;
- Г) засновниками і акціонерами банку.

12. Облігації, емітовані банком — це:

- А) власний капітал банку;
- Б) залучені кошти;
- В) запозичені кошти;
- Г) активи банку.

13. Резервний фонд банку формується в розмірі:

- А) 20 % статутного капіталу;
- Б) 25 % статутного капіталу;
- В) 35 % регулятивного капіталу;
- Г) 25 % регулятивного капіталу.

14. Розмір обов'язкових резервів залежить від розміру:

- А) залучених ресурсів;
- Б) активних операцій;
- В) статутного фонду;
- Г) запозичених ресурсів.

15. При розрахунку регулятивного капіталу додатковий капітал (ДК) повинен співвідноситися з власним капіталом (ВК) так:

- А) $ВК \leq ДК$;
- Б) $ВК = ДК$;
- В) $ВК \geq ДК$;
- Г) $ВК \geq 50 \% ДК$.

16. До умов допуску банків на тендер, який проводить НБУ, належать такі:

- А) дотримання умов обов'язкового резервування і економічних нормативів;
- Б) відсутність заборгованості за кредитами НБУ;
- В) один банк не може одержати понад 50 % кредитів, запропонованих у тендері;
- Г) сума заборгованості за кредитами НБУ не повинна перевищувати 50 % регулятивного капіталу банку.

17. Сума простих процентів за депозитом розраховується з використанням такої формули:

- А) $C \cdot (1 + i)^n$;
- Б) $C \cdot i \cdot n \cdot k : 365$;
- В) $C \cdot (n \cdot k : 365)(i : 100 \%)$;

Г) $C \cdot i \cdot k : (12 \cdot 100 \%)$.

Умовні позначення: С — сума депозиту; і — процентна ставка (%); к — кількість днів (місяців, років) у періоді нарахування; n — кількість періодів нарахування за весь термін вкладу.

18. Оборотність вкладів розраховується за формулою:

А) (Середній залишок за квартал × Кількість днів у періоді) : Оборот за видатками;

Б) (Залишок коштів на кінець періоду – Залишок коштів на початок періоду) : Оборот за прибутком;

В) Оборот за видатками : Середньоквартальний залишок коштів;

Г) Середньоквартальний залишок коштів : Оборот за видатками.

19. До строкових депозитів не належать:

А) цільові рахунки фізичних осіб;

Б) короткострокові депозити юридичних осіб;

В) рахунки з обліку коштів за операціями репо юридичних осіб;

Г) довгострокові депозити юридичних осіб.

20. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб гарантує повернення вкладів: А)

будь-якому клієнту банку;

Б) фізичній особі — клієнту за його вимогою;

В) фізичній особі — клієнту в разі недоступності його вкладу;

Г) юридичній особі — клієнту в разі недоступності його вкладу.

21. Призначення поточних рахунків полягає в такому:

А) виконанні розрахункових операцій;

Б) зберіганні коштів;

В) акумуляції коштів;

Г) зберіганні коштів та здійсненні операцій.

22. Гарантоване платіжне доручення використовується:

А) якщо потрібно відстрочити платіж;

Б) коли переказ коштів здійснюється через відділення зв'язку;

В) коли отримувач платежу має право на отримання платежу без згоди платника;

Г) коли банк гарантує вчасне отримання платежу.

23. Платіжний оборот — це:

А) сукупність розрахунків, у яких гроші є засобом платежу;

Б) сукупність розрахунків, у яких засобом платежу є готівка;

В) сукупність розрахунків, у яких платежі здійснюються шляхом записів на рахунках клієнтів;

Г) оборот грошей у безготівковій формі.

24. До безготівкових розрахунків не належать:

- А) платіжні вимоги-доручення;
- Б) розрахунки в порядку планових платежів;
- В) акредитиви;
- Г) векселі

25. Для здійснення розрахунків у національній валюті банки не можуть відкривати клієнтам такі рахунки:

- А) поточні;
- Б) розподільчі;
- В) депозитні;
- Г) карткові.

26. Термін дії платіжного доручення такий:

- А) 20 днів;
- Б) 10 днів з урахуванням дня оформлення;
- В) 10 днів без урахування дня оформлення;
- Г) один місяць.

27. У нижній частині платіжної вимоги-доручення може бути проставлена така сума:

- А) менша від суми, яка стоїть у верхній частині документа;
- Б) більша від суми, яка стоїть у верхній частині документа;
- В) що дорівнює сумі, яка стоїть у верхній частині документа, або менша від неї;
- Г) що дорівнює або є меншою від суми, яка стоїть у верхній частині документа.

28. Якщо два підприємства перебувають у постійних господарських відносинах і кожне з них є постачальником один одного, розрахунки можуть здійснюватись лише на суму різниці взаємної заборгованості. Такий порядок розрахунків називають:

- А) заліком зустрічних вимог;
- Б) сальдо зустрічних вимог;
- В) розрахунками в порядку планових платежів;
- Г) прямим перерахунком коштів.

29. Електронний чек — це платіжна картка, яка дає змогу:

- А) виконувати операції в межах залишку коштів на окремому картковому рахунку платника;
- Б) виконувати операції в межах ліміту, записаного в картці, а кошти перераховувати з консолідованого рахунка банку, на якому обліковуються кошти, внесені клієнтами для розрахунків за допомогою карток;
- В) виконувати операції з використанням коштів понад наявну на картковому рахунку суму (у кредит);
- Г) виконувати операції з використанням коштів понад наявну на картковому

рахунку суму, але в межах встановленого банком ліміту.

30. При здійсненні безготівкових розрахунків у межах України банки насамперед виконують операції за такими документами:

- А) платіжними дорученнями;
- Б) платіжними документами на сплату платежів до бюджету;
- В) векселями, що надійшли в банк на ім'я клієнта;
- Г) платіжними вимогами, оформленими на підставі рішень судів.

31. Непокритим є такий акредитив:

- А) виставлений без депонування коштів на окремому рахунку;
- Б) який може бути змінений або анульований тільки за згодою постачальника;
- В) який може бути змінений або анульований без згоди постачальника;
- Г) який передбачає депонування коштів за акредитивом на окремому рахунку в банку.

32. Розрахунковий чек приймається до виконання за таких умов:

- А) якщо замість підпису використовується факсиміле;
- Б) якщо помилки в реквізитах у відповідний спосіб виправлені;
- В) якщо сума платежу не перевищує ліміт чекової книжки;
- Г) якщо термін дії чекової книжки закінчився, але не використаний ліміт.

33. Міжбанківські розрахунки не можуть здійснюватись через:

- А) систему електронних міжбанківських платежів;
- Б) власну внутрішньобанківську систему;
- В) прямі кореспондентські відносини;
- Г) процесинговий центр

34. Мета обробки готівки полягає в такому:

- А) визначенні справжності банкнот;
- Б) перевірці банкнот щодо платіжності;
- В) визначенні ступеня зносу банкнот;
- Г) формуванні банкнот у стандартну упаковку.

35. Банки беруть участь в організації готівкового обігу в Україні. До функцій, які при цьому повинні виконувати банки, не належать:

- А) відкриття і ведення рахунків клієнтів;
- Б) прогнозування касових оборотів;
- В) розробка календаря видач готівки клієнтам;
- Г) встановлення для клієнтів ліміту залишків готівки.

36. На обсяг ліміту залишку готівки в касі клієнта не може впливати:

- А) середньоденне надходження готівки в касу;
- Б) середньоденна видача готівки з каси;

- В) частка готівкових розрахунків у загальному обсязі платіжного обороту підприємства;
- Г) строк здавання готівки в банк.

37. При перевірці банківським працівником дотримання касової дисципліни не враховуються:

- А) наявність і щоденне дотримання встановленого ліміту залишку готівки;
- Б) повнота оприбуткування готівки та цільове її використання (особливо у значних розмірах);
- В) правильність документального оформлення касових операцій;
- Г) обсяги зарахованої за період готівки на поточний рахунок підприємства.

38. Після закінчення операційного дня в банку працює:

- А) прибуткова каса;
- Б) видаткова каса;
- В) прибутково-видаткова каса;
- Г) каса перерахування.

39. За допомогою банкоматів неможливо виконати такі дії:

- А) отримати готівку;
- Б) здати готівку для зарахування на рахунок;
- В) отримати інформацію про стан рахунка;
- Г) перевірити банкноти на справжність.

40. Установа банку не може здійснити підкріплення своєї каси шляхом купівлі готівки:

- А) у підприємств-клієнтів;
- Б) в інших установах свого банку;
- В) в інших комерційних банках;
- Г) в установах НБУ.

41. З вилученими з обігу готівковими коштами вчиняють так:

- А) зберігають у сховищах комерційних банків;
- Б) зберігають у сховищах ТУ НБУ;
- В) зберігають у резервних фондах Центрального сховища;
- Г) знищують.

42. У зведеному календарі видачі заробітної плати не зазначають:

- А) суми, пов'язані з оплатою праці, які виплачуються з кас банків готівкою;
- Б) суми, які переказуються підприємствами через підприємства зв'язку та зараховуються на рахунки фізичних осіб;
- В) платежі за всіма числами місяця, включаючи неробочі дні;
- Г) видачі готівки на оплату праці в розрізі підприємств.

43. Приймання готівки від юридичних осіб для зарахування на поточні рахунки

здійснюється за допомогою:

- А) прибутково-видаткового касового ордера;
- Б) заяви на переказ готівки;
- В) прибуткового касового ордера;
- Г) спеціальних документів платіжних систем для оформлення переказу готівки.

44. При розрахунку чистого кредитного ризику за методикою НБУ до уваги не береться:

- А) фінансовий стан позичальника;
- Б) стан обслуговування боргу;
- В) прийняте забезпечення;
- Г) рівень процентної ставки за кредитом.

45. До основних принципів банківського кредитування не належать:

- А) платність;
- Б) соціальний ефект;
- В) строковість;
- Г) повернення кредиту.

46. Проблемним не вважається кредит, за яким:

- А) значно знизилась ринкова вартість забезпечення;
- Б) термін дії кредитної угоди змінено;
- В) своєчасно не здійснено один чи кілька платежів;
- Г) банк має сумнів щодо його повернення.

47. Список дій чи умов в угоді про кредитування, яких повинен дотримуватись позичальник, — це:

- А) захисні статті;
- Б) негативні статті;
- В) форс-мажор;
- Г) санкції за порушення умов угоди.

48. До способів захисту від кредитного ризику не належать:

- А) диверсифікація;
- Б) лімітування;
- В) аналіз кредитоспроможності позичальника;
- Г) підписання кредитної угоди.

49. Заставою не можуть бути:

- А) майнові права;
- Б) товарно-матеріальні цінності;
- В) майно, передане на умовах оперативного лізингу;
- Г) нерухомість.

50. При оцінюванні цінних паперів з метою їх прийняття як застави при кредитуванні до уваги не береться:

- А) кількість цінних паперів;
- Б) якість цінних паперів;
- В) котирування цінних паперів на фондовому ринку;
- Г) платоспроможність емітента цінних паперів.

51. Предметом застави при іпотечному кредитуванні не може бути:

- А) земля;
- Б) рухоме майно;
- В) квартира;
- Г) комунікації.

52. Коефіцієнтний аналіз належить до такого етапу оцінювання кредитоспроможності клієнта:

- А) загальне уявлення про клієнта;
- Б) аналіз фінансового стану клієнта;
- В) аналіз предмета застави;
- Г) аналіз ефективності угоди.

53. За допомогою техніки кредитного скорингу зарубіжні банки оцінюють таких позичальників:

- А) підприємства;
- Б) банки;
- В) фізичних осіб;
- Г) фізичних і юридичних осіб.

54. Коефіцієнт резервування за кредитами під контролем становить:

- А) 1 %;
- Б) 5 %;
- В) 20 %;
- Г) 50 %.

55. Якщо кредит пролонговано зі зниженням класу позичальника на строк від 91 до 180 днів, але проценти за ним сплачуються у строк або з максимальною затримкою до 30 днів, стан обслуговування боргу юридичною особою вважається:

- А) добрим;
- Б) слабким;
- В) незадовільним.

56. Якщо фінансова діяльність позичальника задовільна і потребує ретельнішого контролю, позичальник — юридична особа зараховується до класу:

- А) А;
- Б) Б;
- В) В;
- Г) Г.

57. Якщо фінансова діяльність позичальника належить до класу Б, а стан обслуговування боргу визначено як слабкий, кредитна заборгованість зараховується до такої групи:

- А) стандартної;
- Б) під контролем;
- В) субстандартної;
- Г) сумнівної.

58. До матеріальних форм забезпечення кредитів належить:

- А) гарантія третьої особи;
- Б) страхування;
- В) переуступлення контрактів і дебіторської заборгованості;
- Г) поручительство третьої сторони.

59. До основних етапів кредитування не належить:

- А) попередній;
- Б) поточний;
- В) робота з проблемними кредитами;
- Г) завершальний.

60. У класифікації банківських кредитів за строками користування зайвою є така класифікаційна група:

- А) до запитання;
- Б) строкові;
- В) прострочені;
- Г) у розстрочку.

61. Юридичний документ, що визначає взаємні обов'язки та відповідальність між банком і клієнтом з нагоди одержання останнім кредиту, називають:

- А) кредитною справою;
- Б) договором застави;
- В) кредитною угодою;
- Г) договором страхування.

62. Проблемним не вважається кредит, за яким:

- А) значно знизилась ринкова вартість забезпечення;
- Б) термін дії кредитної угоди змінено;
- В) своєчасно не здійснено один чи кілька платежів;
- Г) банк має сумнів щодо його повернення.

63. Інвестиційний проект доцільно прийняти, якщо:

- А) $NPV < 0$;
- Б) $NPV = 0$;
- В) $NPV > 0$;
- Г) $NPV > 1$.

64. Індекс прибутковості інвестицій розраховують за такою формулою:

- А) $PV - I$;
- Б) $NPV : I$;
- В) $PV : I$;
- Г) $NPV - I$.

65. Внутрішня норма дохідності — це така процентна ставка, за якої:

- А) $NPV < 0$;
- Б) $NPV = 0$;
- В) $NPV > 0$;
- Г) $NPV = \max$.

66. Очікувана чиста теперішня вартість дорівнює:

- А) середньому значенню варіантів теперішніх вартостей чистих грошових потоків за проектом;
- Б) чистій теперішній вартості середнього значення всіх можливих варіантів грошових потоків за проектом;
- В) середньому значенню варіантів теперішніх вартостей чистих грошових потоків за проектом, зважених на ймовірність їх виникнення;
- Г) середньому значенню варіантів чистих теперішніх вартостей чистих грошових потоків за проектом, зважених на ймовірність їх виникнення.

67. Аналіз чутливості передбачає:

- А) визначення ймовірності виникнення ситуації, коли $NPV = 0$;
- Б) порівняння базового значення факторів з такими значеннями цих факторів, за яких NPV проекту зменшиться до нуля;
- В) порівняння базового значення фактора з таким значенням фактора, при якому NPV проекту зменшиться до нуля (за умови, що всі інші фактори, крім вибраного, не зміняться);
- Г) визначення зміни прибутку від проекту, якщо певний фактор зміниться на визначене значення.

68. Визначити, який вид діяльності банків з цінними паперами можна зарахувати як до групи активних, так і до групи пасивних операцій:

- А) консультаційну;
- Б) андеррайтинг;
- В) кредитну;
- Г) брокерську.

69 До типів андерайтингу не належать:

- А) повний викуп;
- Б) розміщення з гарантією викупу;
- В) звичайне посередництво;
- Г) реєстраторська діяльність.

70. Політику здійснення банком операцій з цінними паперами, за якої загальний портфель цінних паперів банку складається з дохідних довгострокових інвестицій та ліквідних короткострокових вкладень, називають політикою:

- А) короткострокового акцепту;
- Б) “сходинок”;
- В) процентних очікувань;
- Г) “штанги”.

71. При оцінюванні цінних паперів з метою їх прийняття як застави при кредитуванні не враховують:

- А) кількість цінних паперів;
- Б) якість цінних паперів;
- В) котирування цінних паперів на фондовому ринку;
- Г) платоспроможність емітента цінних паперів.

72 Якщо в першій половині операції репо відбувається продаж цінних паперів — це операція:

- А) “прямого” репо;
- Б) “зворотного” репо;
- В) відкритого репо;
- Г) довірчого репо.

73. До активних операцій банку з цінними паперами не належать:

- А) емісійні;
- Б) кредитні;
- В) дилерські;
- Г) комісійні.

74. Депозитарна діяльність банків з цінними паперами не включає:

- А) реєстраторську діяльність;
- Б) послуги зберігача;
- В) управління портфелями цінних паперів клієнта;
- Г) первинний випуск і розміщення цінних паперів іншого емітента.

75. До боргових зобов'язань, які може емітувати банк, не належать:

- А) привілейовані акції;
- Б) купонні облігації;
- В) ощадні (депозитні) сертифікати;

Г) векселі.

76. Цінний папір, що засвідчує внесення його власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного папера в передбачений у ньому строк з виплатою фіксованого процента (якщо інше не передбачено умовами випуску), називають:

- А) привілейованою акцією;
- Б) облігацією;
- В) депозитним сертифікатом;
- Г) векселем.

77. Якщо банк купив цінний папір з метою отримання доходу від короткострокових коливань його ринкової ціни, хоча його справедливую вартість на цей момент достовірно оцінити неможливо, такий цінний папір слід зарахувати до портфеля:

- А) торгового;
- Б) на продаж;
- В) до погашення;
- Г) інвестиційного.

78. Банк не здійснює інвестиційні операції з цінними паперами, які належать до такого портфеля:

- А) до погашення;
- Б) на продаж;
- В) торгового;
- Г) пайової участі.

79. Не підлягають перегляду на зменшення корисності цінні папери з портфеля:

- А) торгового ;
- Б) на продаж, якщо вони обліковуються за собівартістю;
- В) до погашення;
- Г) інвестицій в асоційовані компанії.

80. При визначенні розміру резерву під зменшення корисності суму очікуваного відшкодування за цінними паперами, емітент яких зарахований до класу Б, слід додатково зменшити:

- А) на 50 %;
- Б) 20 %;
- В) 5 %;
- Г) 0 %.

81. Якщо банк здійснює купівлю-продаж цінних паперів за рахунок клієнта, але від власного імені, таку операцію називають:

- А) дилерською;
- Б) брокерською за угодою-дорученням;
- В) брокерською за угодою комісії;
- Г) кліринговою.

82. *Торгівля цінними паперами за власні кошти — це:*

- А) брокерські операції;
- Б) дилерські операції;
- В) інвестиційні операції;
- Г) розрахунково-клірингова діяльність

83. *За категорією довірителя майна як фізичним, так і юридичним особам надається такий вид трастових послуг:*

- А) заповідальний траст;
- Б) траст для голосування;
- В) корпоративний траст;
- Г) зберігання цінностей.

84. *Відносини між заінтересованими сторонами, одна з яких передає, а інша зобов'язується управляти власністю, майном на користь третьої сторони, називають:*

- А) поручительством;
- Б) інкасо;
- В) трастовою послугою;
- Г) брокерськими операціями з цінними паперами.

85. *Придбання банком у клієнта права на стягнення боргів без права зворотної вимоги до клієнта називають:*

- А) лізингом;
- Б) факторингом;
- В) форфейтингом;
- Г) інкасацією.

86. *Довгостроковий кредит, який надається в майновій формі й погашається з розстроченням рівними платежами, називають:*

- А) лізингом;
- Б) факторингом;
- В) форфейтингом;
- Г) кредитною лінією.

87. *Кредитування експортера шляхом придбання векселів або інших боргових вимог називають:*

- А) лізингом;

- Б) факторингом;
- В) форфейтингом;
- Г) врахуванням.

88. До умов фінансового лізингу не належить така:

- А) строк дії угоди повинен перевищувати строк, за який амортизується 60 % вартості об'єкта лізингу;
- Б) об'єкт лізингу обліковується на балансі лізингоодержувача;
- В) ризики псування і втрати майна несе лізингоодержувач;
- Г) після закінчення терміну дії лізингової угоди майно переходить у власність лізингоодержувача або викупається ним за залишковою вартістю.

89. Банк-фактор купує рахунки-фактури клієнта і виплачує йому грошові кошти в розмірі 80 % суми боргу. Умовою угоди передбачено, що банк має право повернути клієнту несплачені покупцем розрахункові документи з вимогою повернення відповідних коштів. Така операція відповідає факторингу:

- А) без фінансування з правом регресу;
- Б) з фінансуванням з правом регресу;
- В) без фінансування без права регресу;
- Г) з фінансуванням без права регресу.

90. Акцесорний характер має така форма гарантії:

- А) поручительство;
- Б) платіжне зобов'язання;
- В) аваль.

6. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Банківські метали та операції банків з ними.
2. Визначення банками доходності цінних паперів.
3. Випуск і обслуговування банками іпотечних цінних паперів.
4. Вплив іноземного капіталу на розвиток банківської системи України.
5. Державне регулювання діяльності банківських установ в Україні.
6. Дискусійні питання походження банків.
7. Дистанційне банківське обслуговування фізичних осіб.
8. Діяльність в Україні некомерційних банківських об'єднань.
9. Діяльність НБУ та напрямки його взаємодії з банками другого рівня.
10. Зміст роздрібного банківського бізнесу та тенденції його розвитку.
11. Значення вкладів населення в формуванні ресурсної бази банку.
12. Інвестиційні операції банків.
13. Консультаційні та консалтингові банківські послуги.
14. Місія, стратегія і тактика функціонування банку.
15. Нагляд за діяльністю банків: організація, методи, інструменти.
16. Нормативне регулювання банківської діяльності.

17. Операції банків з державними цінними паперами.
18. Операції банків з векселями.
19. Проблеми та законні засоби оплати праці фрілансерів.
20. Організаційно-правові форми функціонування банків.
21. Організація розрахунків у режимі «Ностро» і «Лоро» рахунків.
22. Особливості валютного обслуговування банками фізичних осіб.
23. Особливості надання і оформлення довгострокових кредитів.
24. Особливості продажу клієнтам карток і дорожніх чеків.
25. Особливості функціонування банківських систем країн світу.
26. Особливості функціонування валютного ринку України.
27. Передумови та інструменти забезпечення фінансової стійкості банків.
28. Передумови та організаційні засади функціонування в Україні філій іноземних банків.
29. Посередницькі операції банків.
30. Проблема капіталізації банків України.
31. Проблеми ресурсного забезпечення діяльності банків України.
32. Проблеми розвитку ринку банківських факторингових послуг.
33. Реорганізація банківської системи України
34. Розвиток нормативно-правового забезпечення банківської діяльності.
35. Розвиток поштово-банківського обслуговування населення.
36. Роль банків при формуванні платіжного балансу країни.
37. Сек'юритизація активів банку.
38. Склад та функції органів управління сучасного банку.
39. Склад, структура та якість зобов'язань банків України.
40. Спеціалізовані банки та особливості їхньої діяльності.
41. Стан міжбанківських розрахунків в Україні.
42. Стан та перспективи функціонування НСМЕП.
43. Стан та якість банківських активів.
44. Субординований борг банку: сутність та інструменти формування.
45. Побудова організаційно-управлінської структури банку.
46. Умови, необхідність та особливості випуску депозитних (ощадних) сертифікатів банками України.
47. Ціноутворення банківських продуктів.
48. Перспективи розвитку крипто валют.
49. Конкуренція на ринку кредитів з боку не банківських установ.
50. Банкоматні мережі банків: подальші перспективи розвитку.

7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Реальний та фінансовий сектори економіки.
2. Місце банків серед інших фінансових установ.
3. Види послуг та операцій банків.
4. Сутність дворівневої банківської системи України.
5. Відносини між комерційними банками та Національним банком України.

6. Перелік вимог до реєстрації комерційного банку.
7. Порядок видачі ліцензій на здійснення банківських операцій.
8. Перелік вимог до ліцензування окремих видів діяльності комерційного банку.
9. Організаційна структура банку.
10. Система звітності та державного регулювання комерційних банків.
11. Види банківського нагляду і контролю.
12. Основні чинники злиття, ліквідації та банкрутства банків.
13. Організаційні засади та втілення рішень по злиттю, ліквідації та банкрутству.
14. Пріоритети в розрахунках з кредиторами при ліквідації та банкрутстві банків.
15. Види позик, які надаються банками.
16. Правила кредитування.
17. Етапи процесу кредитування.
18. Кредитний аналіз: що робить кредит якісним.
19. Джерела інформації про позичальників.
20. Структура типового кредитного договору.
21. Перевірка кредитів.
22. Робота з проблемними кредитами.
23. Види кредитів, які надаються окремим особам та сім'ям.
24. Характеристика споживчих кредитів.
25. Оцінка заявки на отримання споживчого кредиту.
26. Процентні ставки та інші умови споживчих кредитів.
27. Кредити під заставу нерухомості.
28. Процентні ставки по кредитах під заставу житлових приміщень.
29. Тенденції в споживчому кредитуванні.
30. Види кредитів підприємницьким фірмам.
31. Короткострокові кредити підприємницьким фірмам.
32. Довгострокові кредити підприємницьким фірмам.
33. Лізінгове фінансування.
34. Аналіз кредитних заявок підприємницьких фірм.
35. Аналіз фінансової звітності клієнта.
36. Встановлення процентної ставки по кредиту підприємницькій фірмі.
37. Кредитний опціон.
38. Види кредитів, які надаються банками один одному.
39. Політика міжбанківського кредитування.
40. Встановлення процентних ставок по міжбанківським кредитам.
41. Інвестиційні інструменти банку.
42. Інструменти грошового ринку.
43. Інструменти ринку капіталів.
44. Інвестиційні цінні папери в портфелях банків.
45. Фактори, що впливають на вибір інвестиційних цінних паперів.
46. Види депозитів, які пропонуються банками.

47. Процентні ставки по різних депозитах.
48. Ціноутворення банківських депозитів.
49. Позики Центрального банку та комерційних банків.
50. Комерційні цінні папери.
51. Ринок євровалютних депозитів.
52. Американські депозитарні розписки.
53. Основні функції банківського капіталу.
54. Капітал та ризику банку.
55. Види капіталу банку.
56. Сек'юритізація позик та інших активів.
57. Продаж займів.
58. Гарантійні розписки та інші фінансові гарантії.
59. Сфера застосування та порядок проведення розрахункових операцій.
60. Форми безготівкових розрахунків.
61. Розрахунки, що основані на заліку взаємних вимог, розрахунки у порядку планових платежів.
62. Розрахунки із використанням векселів.
63. Електронні системи розрахунків.
64. Платіжні мережі банківського обслуговування.
65. Суть та організація готівково-грошового обігу.
66. Касові операції комерційних банків.
67. Міжнародні системи міжбанківських розрахунків.
68. Міжнародні розрахунки на засадах кореспондентських відносин.
69. Валютні ринки.
70. Валютні контракти, валютна застава, своп.
71. Обмінні операції банків з іноземною валютою.
72. Валютна позиція банку.
73. Структура балансу банку.
74. Складові звіту про прибутки та збитки.
75. Джерела інформації для клієнтів, банкірів та регулюючих органів.
76. Економічні нормативи діяльності банків.
77. Система рейтингової оцінки банків CAMEL.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання здобутих знань і навичок студентів з дисципліни відповідно до навчальної програми здійснюється в три етапи:

1. *поточний контроль*: за результатами участі студентів у роботі на семінарських та практичних заняттях (участь у дискусії, обговорення проблемних ситуацій, розв'язок ситуаційних завдань, тестування);

2. *семестровий контроль*: письмове тестування;

3. *підсумковий контроль*: залік.

Загальна оцінка знань студентів з дисципліни пропорційно враховує

результати поточного та підсумкового контролів і формується за сто бальною системою оцінювання та з використанням ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

"A" (90 – 100) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни;
- систематично готувався до занять згідно з програмою та робочою програмою дисципліни, при цьому опрацював не тільки матеріали лекцій, але й джерела основної літератури і необхідні нормативні та інструктивні матеріали, окремі джерела додаткової літератури;
- брав активну участь у роботі на практичних та лекційних заняттях;
- оволодів відповідними практичними навичками та вміннями, набув здатність використовувати їх;
- аргументовано і логічно формулював висновки та робив узагальнення за питанням/темою, глибоко і всебічно розкривав зміст питань, які обговорювалися;
- вільно оперував термінами та поняттями, викладав матеріал літературною мовою;
- виявив творчі здібності та вміння виконувати індивідуальні та колективні завдання, самостійно здобувати знання, знаходити відповідні джерела інформації;
- своєчасно та якісно виконав усі, передбачені програмою дисципліни завдання, брав участь у наукових заходах (олімпіадах, студентських наукових конференціях, науково-дослідній роботі кафедри,
але допускав при усних або письмових відповідях, тестуванні окремі неточності.

«B» (82-89) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі та оволодів практичними навичками та вміннями;
- систематично готувався до занять згідно з програмою та робочою програмою дисципліни, з використанням джерел основної літератури та нормативних та інструктивних матеріалів;
- творчо підходив до вирішення завдань, вільно розв'язував їх;
- доказово розкривав основні положення теми;

- повно, чітко та логічно відповідав на поставлені питання, показав розуміння сутності теорій, понять, предметів, явищ тощо;
- викладав матеріал літературною мовою, оперував термінами та поняттями;
- виявив здатність практично оцінювати окремі факти/явища/процеси;
- виконав усі передбачені програмою дисципліни завдання, у т.ч. модульного контролю та з самостійного опрацювання,
але недостатньо використовував додаткову літературу; при усних відповідях не досить повно й аргументовано викладав матеріал; виявив недостатню активність на практичних заняттях, під час письмового тестування допускав окремі помилки.

«С» (75 – 81) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі;
- оволодів практичними навичками й вміннями;
- зіставляв, узагальнював, систематизував інформацію;
- давав повну, розгорнуту та аргументовану відповідь на поставлені питання;
- доказово розкривав основні положення теми та зміст питань, що обговорювались;
- формулював висновки з окремих питань;
- виконав завдання, передбачені програмою дисципліни, у т.ч. індивідуальне завдання, завдання модульного контролю та з самостійного опрацювання,

але допускав окремі помилки при тестуванні; виявив деякі недоліки при усних відповідях; не виявив належної активності при обговоренні питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував додаткову літературу; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення, не виявив до нього творчий підхід.

«Д» (69-74) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв значну частину теоретичного матеріалу;
- виявив знання і розуміння основних теоретичних положень дисципліни;
- аналізував певні процеси/явища/показники;
- відповідав на питання, які обговорювались на занятті;
- формулював висновки з окремих питань;
- виконав завдання модульного контролю, індивідуальне завдання,

але допускав окремі помилки при усних відповідях, тестуванні; не виявив належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовував додаткову літературу; виконав не всі завдання для самостійної роботи; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення.

«Е» (60-68) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв основні теоретичні положення дисципліни;

- на значну частину матеріалу давав репродуктивні відповіді;
- виконав окремі завдання модульного контролю та індивідуальне завдання,

але допускав значну кількість суттєвих помилок при усних та письмових відповідях, тестуванні; не розумів сутності питань; не виявив належної активності на заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував основну та додаткову літературу; не брав участь у виконанні колективних завдань.

«F» (35-59) ставиться у разі, якщо студент:

- фрагментарно оволодів теоретичними питаннями, що становить незначну частину навчального матеріалу;
- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- не проявляв активності при їх обговоренні;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях;
- поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- виконав індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, не дотримуючись вимог до оформлення;
- не виконав завдання модульного контролю.

«FX» (0-34) ставиться у разі, якщо студент:

- оволодів матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів/предметів/явищ тощо;
- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися, не виявив активності при їх обговоренні;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- не виконав завдання для самостійної роботи та індивідуальне завдання;
- не брав участь у виконанні колективних завдань;
- не виконав завдання модульного контролю.

Усі виконані студентом протягом поточного і підсумкового контролів завдання оцінюються за спеціально розробленою шкалою у межах сто бальної системи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Банківська справа: навчальний посібник / Т. Б. Стечишин, О. Л. Малахова. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018.
2. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 892 с.
3. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник. – К.: Кондор, 2011. – 416 с.
4. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна

та ін. ; за заг. ред. А. М. Мороза ; редкол.: М. І. Дибя (голова), І. Б. Івасів, М. І. Савлук та ін. ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. унт ім. Вадима Гетьмана». – 5-те вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2009. – 740 с.

5. Банківські операції [Текст] : підручник / За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – 2-ге вид. випр. і доповн. – Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2013. – 688 с.

6. Про банки і банківську діяльність : закон України : прийнятий 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Про Національний банк України : закон України : прийнятий 20.05.1999 р. № 679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

Допоміжна

1. Кузьменко О.В., Овчаренко В.О. Оцінювання впливу інноваційних технологій на ринок банківських послуг України. Бізнес Інформ. 2018. № 2. С. 121–126.

2. Карчева І.Я. Сучасні тенденції інноваційного розвитку банків України в контексті концепції Банк 3.0. Фінансовий простір. 2015. № 3. С. 299–305.

3. Пасічник І. Трансформація каналів продажу банківських послуг у контексті забезпечення конкурентоспроможності банків. Вісник Національного банку України. 2014. № 10. С. 28–33.

4. Карчева Г.Т. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України. Фінансовий простір. 2018. № 1(29). С. 32–39.

5. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7.12.2000 № 2121-III. Верховна Рада України. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 01.03.2019).

6. Кучанський О.Ю. Перспективи розвитку в Україні систем дистанційного банківського обслуговування клієнтів. Управління розвитком складних систем. 2015. № 23(1). С. 115–119.

7. Vijayaragavan T. Modern Banking Services – A key Tool for Banking Sector. International Journal of Commerce, Business and Management. 2014. Vol. 3, № 4. P. 589–594.

8. Frame W.S., White L.J. Technological Change, Financial Innovation, and Diffusion in Banking. NYU Working Paper. 2014. № 451/33549.

9. Commercial bank branches (per 100,000 adults). The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/FB.CBK.BRCH.P5?view=chart> (дата звернення: 01.02.2019).

10. Жаворонок А.В. Диверсифікація банківських послуг: факторний вплив. Молодий вчений. 2016. № 12.1. С. 739–744.

11. Гребенюк Н.В. Значимість зовнішніх факторів впливу в управлінні банком в сучасних умовах. Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. 2014. Вип. 46. С. 257–261.

12. Єсіна О.Г. Інтернет-банкінг в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип.

- 1(48). С. 209–213. 13. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні та світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2016. № 6. С. 105–110.
14. EUROPE 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. European Commission. 2010. URL : <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf> (дата звернення: 08.02.2019).
15. Трудова М.Є. Інноваційні перспективи розвитку в банківській системі України. Економіка і суспільство. 2016. № 3. С. 485–490.
16. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція, План, Заходи від 17.01.2018 № 67-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (дата звернення: 08.02.2019).
17. Internet User Statistics & 2018 Population for the 53 European countries and regions. URL : <https://www.internetworldstats.com/stats4.htm> (дата звернення: 08.02.2019).
18. Міщенко В.І., Міщенко С.В. Маркетинг цифрових інновацій на ринку банківських послуг. Фінансовий простір. 2018. № 1. С. 75–79.
19. Неівестна О.В. Огляд новітніх електронних технологій і аналіз розвитку сучасного банку. Технологический аудит и резервы производства. 2016. № 2/6. С. 28–31. 20. Спільна заява фінансових регуляторів щодо статусу криптовалют в Україні. URL : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=59735329 (дата звернення: 09.02.2019).
21. Global Emerging Markets Strategy Focus. How bad is Bitcoin for the World? Citi Research is a division of Citigroup Global Markets Inc. URL : <https://ir.citi.com/6E2oHPHzWm1Wt%2F1FqjcywZsl349qEsO61g8k82zK98dlnfVHCrTWtg%3D%3D> (дата звернення: 18.02.2019).
22. Шевчук Т.В. Проблеми та особливості розвитку цифрових банківських технологій. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2015. Вип. 1. С. 249–255.
23. Зверук Л.А., Рибачук В.О. Модернізація національного ринку банківських послуг як стратегічний орієнтир його розвитку (на прикладі ПАТ «Державний ощадний банк України»). Інтернаука. Серія «Економічні науки». 2017. № 1. С. 19–26.
24. Заборовець Ю.О. Сутність, зміст та перспективи розвитку інноваційних технологій у банківських установах України. Сталий розвиток економіки. 2014. № 2. С. 206–211.
25. Глібко С.В. Правове забезпечення використання інновацій банками при наданні послуг в мережі Інтернет. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / за ред. С.В. Глібко, К.В. Єфремова. Харків, 2016. Розд. 2, підр. 2.5. С. 155–165.
26. Гайдар С.І., Калюжна Ю.В. Використання технологій Big Data у

банківській діяльності. Майбутнє банкіngu: сучасні виклики та перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 15.06.2017. Київ : КНЕУ, 2017. С. 15–18.

27. Батаев А.В. Перспективы внедрения облачных автоматизированных банковских систем в финансовых институтах. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 4. С. 404–413.

28. Іванченко Г.Ф. Сучасні перспективи хмарних СППР у банківській системі. Інфраструктура ринку. 2016. № 2. С. 361–364.

29. Зозульов О.В., Левченко М.О. Формування омніканальної збутової стратегії підприємства. Економічний вісник НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського». 2016. № 13.

30. Майорова Т.В. Банківські інновації як ключовий чинник розвитку банківської системи. Майбутнє банкіngu: сучасні виклики та перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 15.06.2017. Київ : КНЕУ, 2017. С. 79–81.